

# Den povědomí o cluster headache 2024

**MUDr. Pavel Řehulka, Ph.D., MUDr. Barbora Sklenářová, MUDr. Kateřina Bočková**

I. neurologická klinika LF MU a FN u sv. Anny v Brně

„Den povědomí o cluster headache“ se každým rokem připomíná 21. března. Toto datum bylo zvoleno, protože jarní rovnodennost symbolizuje také prodlužující se období denního světla pro pacienty s nočními atakami cluster headache. International Headache Society (IHS) se k této celosvětové iniciativě přidává a podporuje organizace pacientů s tímto onemocněním (IHS, 2022).

Cluster headache je primární bolest hlavy patřící do skupiny trigeminových autonomních bolestí hlavy (Tab. 1). Palčivým problémem je přetrvávající poddiagnostikovanost tohoto onemocnění. Prodleva ve stanovení správné diagnózy činí i více než 9 let, tuto latenci se však od roku 1990 dříve postupně snižovat. Mezi rizikové faktory diagnostického zpoždění patří nástup onemocnění v dětství a adolescenci (< 20 let věku), dlouhé trvání atak (> 180 minut), noční ataky nebo přidružené symptomy připomínající migrénu (Frederiksen et al., 2020). Opožděná diagnostika má veskrze negativní důsledky; u více než 20 % pacientů vede k nepatřičným léčebným postupům (neúčinná léčba, expozice opioidům, invazivní stomatologické zákroky) a nese s sebou vyšší riziko psychiatrických komorbidit (Frederiksen et al., 2020).

Možnosti, jak informovat laickou veřejnost, jsou omezené. Metaforické a jiné popisné názvy pro cluster headache se-

lhávají (Tab. 2), protože jsou odvozeny ze skutečností jiného řádu, než je zkušenost pacienta (detailně viz níže). Při analýze videí o cluster headache dostupných na You Tube pouze jedna třetina vycházela od zdravotnických profesionálů nebo institucí a z celkového počtu 134 relevantních videozáznamů nabízelo jen 22 % věrohodné zobrazení cluster headache (Chaudhry et al., 2022). Pro stejný účel jsme ke Dni povědomí o cluster headache 2023 se spolupracovníky vytvořili edukační videomateriál (Obr. 1). Na internetových platformách dosáhl více než 3 000 zhlédnutí, ze souvisejících mediálních výstupů nejvíce zaujal rozhovor s mladým pacientem pro studentský časopis Masarykovy univerzity (Stisk Online, 2023).

Pro informační kampaň v roce 2024 jsme zvolili jednoduchou grafickou podobu zaměřenou na autentický prožitek pacienta (Obr. 2). Byly použity pouze deskriptory, které jsou důležité z pohledu pacienta. Takového pojmového zjednodušení bylo dosaženo

## DECLARATIONS:

### Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

### Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18<sup>th</sup> WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

### Conflict of interest:

Not applicable.

### Consent for publication:

Not applicable.

### Authors' contributions:

Not applicable.

**Tab. 1.** Diagnostická kritéria cluster headache podle ICHD-3 (2018)

- |  |
|--|
| <p>A) Nejméně pět atak splňujících kritéria B–D</p> <p>B) Těžká nebo velmi těžká jednostranná orbitální, supraorbitální a/nebo temporální bolest trvající 15–180 minut (pokud není léčena)</p> <p>C) Jedno nebo obojí z následujících:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. nejméně jeden z následujících příznaků nebo znaků ipsilaterálně k bolesti:             <ol style="list-style-type: none"> <li>a) konjunktivální nástřik nebo slzení</li> <li>b) nosní kongesce a/nebo rhinorea</li> <li>c) edém očního víčka</li> <li>d) pocení na čele a v obličeji</li> <li>e) mióza a/nebo ptóza</li> </ol> </li> <li>2. pocity neklidu nebo agitovanosti</li> </ol> <p>D) Frekvence atak v intervalu jedenkrát za dva dny až 8x za den</p> <p>E) Nezařaditelná lépe pod jinou ICHD-3 diagnózu</p> |
|--|

Cit. zkr: *Neurol. praxi.* 2024;25(2):158-161

<https://doi.org/10.36290/neu.2024.017>

Článek přijat redakcí: 5. 3. 2024

Článek přijat k publikaci: 15. 3. 2024

**MUDr. Pavel Řehulka, Ph.D.**

pavel.rehulka@fnusa.cz